

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului Parohiile cl. I. pe un an . . . 1200 Lei Parohiile cl. II. . . . . 1000 Lei Parohiile cl. III. și subelasă . . . 800 Lei Pentru particulari . . . . . 700 Lei	APARE DUMINECA MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.	Prețul inserțiunilor Concure de prot. 3000 Lei. Parohii de cl. I 1500, de cl. II 1000, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 5 Lei

Actualitatea Religiei

Trăim vremuri grele, excepțional de grele, cum istoria n'a cunoscut încă, vremuri de înclăstare apocaliptică a popoarelor.

Luptele ce se dau în cumplitul războiu prin care ne-a fost dat să trecem generațiile de azi, măcel unic în istoria tuturor popoarelor, prin înverșunarea și utilizarea celor mai ingenioase mijloace de atac, de distrugere, concepute până azi de tehnica modernă, dovedesc că nu sunt lupte de uzură, de sleire a forțelor beligerante, cari să ducă la o pace de compromis, ci lupte pe viață și moarte, de exterminare.

Asistăm la tălăzuirii epocale de concepții asupra sensului vieții, dar cei mai mulți nu ne dăm seama de gravitatea evenimentelor cari se precipită fulgerător în jurul nostru, de ceea ce va aduce cu sine ziua de mâine.

Istoria ne stă mărturie că în majoritatea lor contemporanii nu și-au dat nici când seama de importanța evenimentelor la cari au participat.

Revoluția franceză, această mare concușiune socială, care a schimbat pentru veacuri aspectul politic și social al bătrânei Europe, a trecut, cum trec toate în lumea aceasta. Dacă am încerca să desprindem cum a fost înțeles sensul ei, din câte mărturii ale contemporanilor am putea?

Omenirea secolului luminii, al cultului energiei și al muncii, hărțuită de grija zilei de mâine, urcă din greu, șovăind, calvarul unei vieți chinuitoare.

Totuși, teatrele, cinematografele, restaurantele, localurile de petreceri gem, sunt ticsite de lume dornică să trăiască, să simtă cât mai intens senzațiile carnale, sunt arhipline, iar bisericile rămân goale.

Din câte mărturii ale contemporanilor am

putea descifra înțelegerea deplină a sensului tălăzuirii de concepții de pe timpul revoluției franceze?

Numai așa ne putem explica de ce, cu tot necunoscutul zilei de mâine, care orice s'ar spune, hărțuește mereu o omenire obosită, viața continuă a fi trăită așa cum este trăită.

Disperarea muritorilor o poți ceti pe fețele lor, numai când aud sgomotul infernal al cârdurilor „Liberator“-ilor“, cari vin valuri, valuri. Dar, odată ce aceștia au trecut, omul se reîntoarce la vechile-i preocupări cotidiene.

Din distrugerile, din molozurile tumeștând, din ruini, din amintirea numai a palatelor, a bloc-urilor somptuoase, cari înfrumusețeau bulevardele atâtor metropole și cari azi nu mai există, ce a învățat omul acestui veac??

Egoismul merge până la absurd. Ne exploatăm unii pe alții până la epuizare. Economicul primează. Viața se „organizează“, iar sufletul vegetează, lăncezește, căci a fost uitat de cei mai mulți dintre noi și e bolnav.

Niciodată omul n'a fost mai departe ca azi de Dumnezeu, Creatorul Său, și tocmai pentru aceasta trebuie să se reîntoarcă cât mai curând la Hristos, marele și pururea actualul binefăcător al său.

Raționaliștii secolului trecut — al acelui blestemat veac al XIX-lea, cum îl definea Leon Daudet — au făcut tot ceea ce le-a fost omeneste cu putință ca să distrugă „Superstițiile religioase“ considerate ca piedici absurde pentru progresul omenirii, dar prin lipsa lor de largă înțelegere a realității umane, au aruncat omenirea în bigotismul intolerant al încrederii oarbe în „mașina“ aducătoare de progres și fericire.

Și, ce fericire a adus omului această „mașină“, vedem tot mai bine, în fiecare zi.

Fără religie, care azi e mai actuală ca oricând, fără iubirea lui Iisus, care a deschis

cerul cu ea și a întins asupra pământului plin de dureri, adevărul și eternitatea fericirii, totul se cutremură și se năruie.

Numai prin iubirea lui Dumnezeu și a deapropelui, considerat ca frate, cu aceleași drepturi la viață ca și tine, oricine ai fi în acetstă lume, se poate reclădi, pe ruinele unei civilizații falimentare, o nouă civilizație, în care nu știința, ci sufletul trebuie să primeze.

Preot Dr. Iacob Crețiu

Biserica în slujba Neamului

Când a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul Său, unul născut în lume, Domnul nostru Iisus Hristos.

Hristos, om și Dumnezeu adevărat, ridică neamurile și omoară păcatul. Predică libertatea spiritului, desființarea robiei și dreptul fiecăruia la viață, deci și al Neamurilor.

La anul 106-107 după ridicarea Sa din lume — când încă figura Sa fizică nu era ștearsă din memorii, în urma stăpânirii și a transformării sufletului lumii, precum și în urma minunilor săvârșite — în răsăritul bătrânei Europe, prin suferință se naște un popor, curățat prin sabie și foc, cum se lămurește argintul și aurul tot prin foc.

Este poporul românesc.

Popor ieșit din sânge nobil latin și puritate sufletească de răzoinic dac, mândru de el și așezarea sa, se naște botezându-se totodată și creștin ortodox.

Iată de unde începe împletirea firii și dezvoltării Neamului românesc cu Biserica ortodoxă, și a Bisericii ortodoxe cu ființa Neamului, cari merg îmbrățișate și nedespărțite prin veacuri, împărțindu-și durerile și suportând vitregiile.

În sufletul Românului, această unitate a pătruns așa neștirbită și o exprimă când zice „legea noastră“, înțelegând prin aceasta Neamul și credința, sau Biserica.

A arăta rolul Bisericii în slujba Neamului, înseamnă a cita întreaga istorie: național-politică, literară, socială și economică chiar a țării:

Ajutorul lui Dumnezeu coborât prin rugăciunile Bisericii a dat tărie Neamului nostru tânăr înfiripat, să supoarte năvălirile barbarilor din primele veacuri, păstrându-și ființa și credința. Îl poartă apoi din izbândă în izbândă, prin diferitele războaie duse cu cotropitorii.

Domnitorii recunoscători lui Dumnezeu zidesc biserici, cari presărate pe cuprinsul țării ne dovedesc tăria credinței și a Neamului din trecut.

Comandanții conduc trupele, dar sufletele le pregătesc modeștii preoți.

Pe timpul stăpânirii maghiare a Ardealului și Banatului, până la 1918, Biserica de aici cultivă armonic sufletul pentru viața de dincolo și sentimentul național pentru marea zi a Unirii.

Această luptă de ideal s'a făcut cu multe sacrificii a nenumăraților preoți ce au împânzit temnițele.

Știința de carte la noi se dezvoltă în tinda bisericilor și a mănăstirilor, dovadă istoria literaturii.

Ștergerea animalității din om și pregătirea lui pentru bunele raporturi cu ceilalți, cari toți îi sunt frați, o face Biserica prin predicarea iubirii, a modestiei și a triumfului prin suferință.

Ce ar deveni țara și guvernarea fără frica de Dumnezeu? Ne-am ucide ca animalele și am stăpâni cu strămurările. Judecătorii cum ar găsi adevărul neștiut și cu ce conștiință ar judeca?.

Istoria economică a țării nu poate trece în tăcere peste aportul preoțimei, căci gospodăria preotului este model de imitat în sat.

Aceeași împletire a Bisericii cu statul până astăzi stă, trecând amândouă prin aceleași greutăți. Și tot aceleași servicii, pe toate aceste terenuri, Biserica le aduce și azi, prin preoții săi.

Umilitul preot îmbărbătează ostașii și susține moralul națiunii; preotul bate dela ușă la ușă pentru diferitele creștinești colecte; preotul împacă pe cei învrăjbiți; preotul aduce alinările dumnezeiești, pe cari materia și lumea nu le poate aduce; preotul luptă cu greutățile spirituale și materiale ale vremii, și totuși azi, spre deosebire de trecut, i-se strigă adeseori că prezența și activitatea lui este inutilă.

Pr. Ilie Câmplanu

Inspecții Canonice

Continuând inspecțiile canonice inopinate, P. Sf. Sa Episcopul nostru Veniamin, neluând în seamă oboseala drumurilor făcute printr'o căldură înăbușitoare, Luni 6 August a. c., însoțit de Preotul Petru Toma secretar eparhial, a vizitat parohiile: *Petroșnița, Bucosnița, Slatina-Mică și Buchini*, iar Marți 8 August a. c. însoțit de Preotul Dr. Iacob Crețiu consilier eparhial, a vizitat parohiile: *Tincova, Jdioara, Criciova, Cireșul și Măguri*.

Peste tot pe unde a trecut P. S. Sa, în grija mare pe care o are pentru fiii Săi sufletești, a împărțit cruciulițe și iconițe sfinte, cari vor fi păstrate și puse la locuri de cinste în

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului Parohiile cl. I. pe un an . . . 1200 Lei; Parohiile cl. II. . . . . 1.000 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 800 Lei Pentru particulari . . . . . 700 Lei	APARE DUMINECA MANUSCRISELE SE VOR TRIMIȚE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.	Prețul inserțiunilor Concure de prot. 3000 Lei. Parohii de cl. I 1500, de cl. II 1000, de cl. III 600 Lei Celelalte publicații 1 cm. □ 5 Lei

Preoți în Slujba Patriei

Pe cuprinsul țării, ca și pe al eparhiei noastre a Caransebeșului, se sting în tăcere, ca o lămpă în sfârșit, numeroși modești preoți, ale căror fapte însă întrec modestia și multe sunt de importanță capitală pentru Stat și Neam.

Sunt fapte cari depășesc domeniul pastoral-religios în cel național, căci așa a fost la noi în Lanat, Biserica și Neamul, nu tot nedespărțit, iar preotul un dublu învățăcel: al credinței și al naționalismului.

La „Taica Popa“ a alergat cu dragoste și cu încredere săteanul de ieri pentru alinare creștinească și tot la el a alergat văduva și moșneagul cu soțul și fiul în temniță, precum și toți cei asupriți și împovărați de diferitele stăpâniri streine și nedreptăți interne. Și „Taica Popa“, din tot sufletul le-a dat ajutorul, mângâierea, ori povața.

Preoții noștri simțiți însă, nu și-au trântit faptele, căci ei sunt cunoscătorii și propovăduitorii adevărului dumnezeesc: „să nu știe dreapta ce face stânga“.

Dar în vremea de astăzi, când lumea crede numai ce pipăie și vede, și când atâția alții își asumă pentru fapte de nimic merite naționale, îndrăznim și noi să arătăm faptele în slujba Patriei ale unui necunoscut preot, mai ales că nu-i aducem laudă și nu-i servim căpătuirea socială pentru faptele sale.

Peste viața sa au sunat de mult bulgării gropii, iar corpul său s'a descompus de mult în pământul din care a fost luat.

A rămas fapta și iată acum o amintim: Este vorba de preotul Ioan Turnea, din comuna Târnova, Jud. Caraș.

Sătenii săi, târnovenii, alături de satele din jur, având în frunte pe amintitul preot, au scăpat

Recița, această perlă industrială a țării, de distrugerea Ungurilor, la sfârșitul războiului mondial.

Iată ce povestea preotul Ioan Turnea din Târnova, și ceea ce în unanimitate satul aproba:

„În 1918, Ungurii simțind că le scapă Recița din mâini, vreau să nimicească fabrica.

Primprezătorul Recitei Groșoreanu, organizator acolo al Gărzii Naționale, a trimis călăreți prin satele din jur spre a veni satele în ajutorul Recitei.

Așa au început a trage clopotele în dungă prin satele de pe Valea Bârzavei și a Pogănicului și s'a adunat poporul din Târnova, Delinești, Apadia și Brebul în fața stinței bisericii din Târnova, unde le-am vorbit despre motivul alarmării — spune părintele Turnea.

Era un număr de mai multe mii, bărbați, copilării și femei, — fabrica fiind singura sursă de existență mai însemnată a acestor sate — înarmați cu dinamită, săcuri, puști, revolvere etc. Astfel înarmați am plecat spre Recița, până la locul numit „Dealul Crucii“ deasupra Recitei.

Ungurii simțind pericolul ce-i așteaptă, s'au retras și astfel a scăpat fabrica nedistrusă.

Pentru a se răzbuna — zice părintele — într-o bună zi au trimis spionii unguri la mine un înputernicit să mă omoare. Sub tormă mascată s'a prezentat în sat și m'a aflat, venind acasă la mine. Eu am bănuț și l-am primit cu multă bunăvoință, poltindu-l la un pahar de răchie (țuică) fiartă, fiind timpul răcoros în toamnă târzie. Am dispus soției să ne fiarbă răchie din cea tare și să fie bine îndulcită, spre a nu i-se observa țaria. Musafirul meu a băut mult și s'a îmbătat. Atunci a început a-mi destăinui delegația lui și a înjura pe cei ce l-au trimis să mă ucidă, căci eu sunt om bun, zicea el.

Astfel am scăpat eu cu viața și fabrica Recița de dezastrul acelor timpuri“.

O bombă neexplodată este o moarte la pândă. Ocoliți-o.

Tot Păr. Turnea a purtat procesul satului său cu Societatea U. D. R. pentru posesiunea unui teritoriu, pe care proces l-a câștigat, spre bucuria satului.

În anul 1936 a refuzat să primească ajutorul pe care Soc. U. D. R. i-l-a oferit lunar, și pe care ceilalți colegi preoți îl primeau, răspunzând că le mulțumește, dar nu are nevoie de bani, — deși situația materială îi era precară, iar greutăți familiare destule avea.

Pieptul său scobit de vremi, purta din când, în când, aprecierea faptelor sale de către Stat, o decorație, Coroana României în grad de cavalier.

A fost modest, simplu și s'a stins necunoscut, ca atâția alții, trecuți în veșnicie cu faptele în tăcere.

Preot Ilie Câmpianu

Granița și regimentele ei

Și după capitularea Timișorii dela 17 Octombrie 1716 imperiul otoman își continuă expedițiile armate la Dunăre. Frecvențele invaziuni ce le făceau Turcii în Banat erau întotdeauna întovărășite de bolile orientului, ciuma, holera și pesta bovină, de incursiunile bandelor de lotri, precum și de samsarii clandestini, care râvneau de bușuri în apus.

Se cerea deci refacerea și întărirea centurei de apărare — cordonului — dealungul frunțării și în special a celei dela Istru și dela trecătorile „porții orientale“, cu „cheile“ ei strategice dela Teregova și dela Armeniș.

„Militärgrenzrechte“ din 23 Octombrie 1751, din 28 Octombrie 1752 și din 18 Iunie 1754, „Sistemal Verordnung“ din 14 Februarie 1787, „Grundgesetze für Militärgrenze“ din 7 August 1807 și „Constituția confiniară pentru granița militară croato-slavonă și sârbo-bănățeană“ din 7 Mai 1850, cu patentele imperiale și cu normativele ulterioare, constituie temeliile organizației militare a *graniței bănățene*, — organizație similară celei a confiniului militar tisa-mureșan¹⁾ ce a ființat, după sistemul roman, între anii 1701 - 1751 —, cu privilegiile ocrotitoare și cu îndatoriri oneroase pentru populația confiniară, Proprietatea, religia, instrucția — cu școlile ei naționale (1786) și triviale (1774), cu cele trei „obserschule“ (1791), cu gimnaziul (1742), cu „școală normală - matematică“ (1807) și cu „școala regimentală“ (1858) dela Caransebeș,²⁾ industria cu țehurile ei, comerțul, lucrările

publice, fiscalitatea, organizația comunicanelor, obligativitatea militară, fiind reglementate, vieța publică și cea particulară, direcționate de un regim sever și disciplinat, deveni ordonată și cu adevărat militară.

Acest așezământ ostășesc, ce a luat ființă la 1764, avea inițial un unic scop concretizat în imperativul: „alle Einrichtungen der Grenze werden hauptsächlich auf die Erhaltung und Bildung waffenfähiger Mannschaft gelegt...“

Unitățile de milițieni — Banater Landmilitz³⁾ —, cu începuturi în deciziunea împărătească dela 19 Octombrie 1726, au format cadrele regimentului confiniar germano-bănățean (1765-1768), ale celui confiniar iliro-bănățean (1766-1768) și ale celui confiniar româno-bănățean (1768-1769). Convingându-se împăratul Iosif al II-lea (1741-1790) în călătoria sa informativă din Banat dela 1768, că „Românii sunt nevoiți să se mute dintr'un loc în altul, ba chiar să și emigreze, pentru că sunt rău tratați și constrânși să-și cedeze altora casa și moșia...“, a dat dispoziții, ca din cele 71 sate, situate între Marga, Caransebeș, Mehadia și Jupalnic, cu 7600 case, 21.997 jugăre de pământ de cultură și cu 7095 „oameni apti pentru serviciul militar“⁴⁾, să se organizeze, potrivit instrucțiunilor din 18 Aprilie 1768, „*granița militară valahă*“.

Din această „graniță valahă“ militarizată și-a recrutat generalul Paul Dimic de Papilla (1713-1802), cavalier al ordinului Maria Theresia, *Batalionul românesc din Jupalnic* — Schuppenacker Grenze Walachen Bataillon (1769-1775) cu 4 companii — Ohababistra, Ilova, Globureu și Topleț — și cu 50 posturi de cordon, fixate dealungul Dunării. Acest cordon viu, apărător al frunțării, prelungit la sud până la marea Adriatică, iar la nord până la „triple confinium“-ul Ardealului, Bucovinei și Moldovei, avea o lungime de peste 1500 kilometri și era întărit cu 52.000 grăniceri, care făceau serviciu cu merindea și îmbrăcăminte lor. Românii și în special almăjenii, ca întotdeauna intransigenți, s'au împotrivit acestei „militarizări“ forțate, spunând la 17 Mai 1773 împăratului, că ei nu vreau să fie „militari“ și că lor nu le trebuiesc stăpânitori cu „cozi și cu zuluși la părăzi“. Mai bine „preferă să fie din nou coloniști...“

Inspectând mâinezi, la 18 Mai 1773, compania din Mehadia împăratul constată, că „oamenii fie din cauza aspectului, fie din cea a vârstei nu sunt prea arătoși. Unii dintre ei nu mai sunt apti de militare. Și armamentul li-e insuficient și necorespunzător. Iar populația este profund nemulțumită cu regimul fiscal, agrar și silvic, vădit apăsător“.

Aceeași situație, dublată de tăcerea și rezerva caracteristică Românului, o găsește Iosif al II-lea și la companiile din Ilova și Ohababistra, unde „oamenii nu i se par de loc arătoși“.

După această a treia inspecție informativă⁵⁾ a suveranului în Banat, consiliul aulic de război a hotărât la 1774 contopirea confiniului militar român cu cel iliric. Iar baronul Papilla organizează la 1775 regimentul româno-iliric — walachisch-illirisches Regiment — (1775-1835), cu 14 companii de câte 240 oameni, recrutăți din cele 113 comune ale celor două confinii cu 63.007 locuitori — 32.774 bărbați și 30.233 femei — dintre care 11.313 erau combatanți, iar 4561 oameni de rezervă⁶⁾. Sedii de companii românești erau: Toplețul cu 5 comune, Bozoviciul cu 5, Prigorul cu 6, Petnicul cu 6, Globureu cu 6, Ilova cu 8, Teregova cu 10, Ohababistra cu 8 și Cârpa, în care rezida însuși Papilla cu compania sa de gardă, cu 11 comune.

Eminentul organizator, care a fost Papilla, mai are și meritul de a fi stăvilit, dimpreună cu comandantul batalionului iliric din Biserica-albă, maiorul Ludwig von Kleberg, și dislocarea elementului autohton, cerută în baza patentei imperiale de colonizare din 25 Februarie 1763. Primul respinge la 23 August 1780 propunerea de colonizare a 1000 familii catolice pe teritoriul româno-iliric, căci aici este populație destulă, iar în regiunile muntoase dela sud nu pot viețui decât numai oameni, care s'au născut și au crescut aici și care, după mărturia lui Fr. Griselin,⁷⁾ „sunt unica națiune folositoare care se pricepe la orice fel de muncă“. E națiunea valahă, atât de mășter tratată, încât „ea preferă și ține încă și acum la modul turcesc de guvernare.“⁸⁾ Iar secundul raportează la 18 Octombrie 1790 comandamentului general bănățean, că „pe teritoriul regimentului româno-iliric nu se mai pot primi coloniști“ fiind supra încărcat de coloni germani, cehi, sârbi și de alte neamuri străine, preocupați numai de consolidarea propriilor lor gospodării.

În raza de activitate a acestui regiment se găsesc la 1805 un oraș, Caransebeșul, și 111 comune cu 10.049 case și cu 72.628 locuitori — 37.371 bărbați și 35.257 femei — dintre care 60.435 au fost Români. La 1816 se găsesc pe același teritoriu 78.890 locuitori și anume 61.578 Români, 15.498 Slavi, 828 Germani, 68 Unguri și 918 de altă naționalitate. Aceștia erau 77.154 ortodocși, 1638 romano-catolici, 12 uniți,

48 evrei și 38 de diferite confesiuni. La 1835 populația se urcă la 106.694 suflete și anume 74.132 Români, 23.031 Slavi, 3144 Germani, 127 Maghiari și 6260 de alte neamuri. Ei erau 99.555 ortodocși, 6773 romano catolici, 14 uniți, 78 evrei și 274 „acatolici“. Statistica dela 1855, publicată de dl Gr. Popiți în „Date și documente bănățene“, reduce populația acestui teritoriu la 82.510 suflete, dintre care Românii sunt 70.360, Germanii 4531, Maghiarii 70, Sârbii 173, Slovenii 1044. Croații 32 și 6300 de alte neamuri. Iar statistica militară dela 1871 o urcă la 97.970 locuitori cu 87.986 Români, 1369 Germani, 83 Maghiari, 128 Sârbi, 11 Croați și Sloveni, 117 Slovaci, 1 Italian, 424 Țigani și 1537 de diferite neamuri.

Aceste statistici oficiale, puține și incomplete, ne arată structura etnică a graniței. Majoritatea populației acestui ținut au constituit-o deci *întoldeauna* Români. Ei au dat 83.2% la 1805; 78 % la 1816; 69.4% la 1835; 85.2% la 1855 și 89.7% la 1871. Din ei și-a recrutat monarhia austro-ungară unitățile „confiniare“ valahe, în frunte cu ofițeri de elită, al căror număr numai în raza companiilor dela Caransebeș, Cârpa și Ohababistra era în 1864 de 41. și anume 2 coloneli, 1 lt. colonel, 3 maiori, 10 căpitani și 25 locotenenți.

Regimentul confiniar româno-bănățean Nr. 13 (1838-1872) a luat ființă prin grija generalului Mihail de Mihailjevič, la 1 Noembrie 1838. Regimentul avea 4 batalioane cu 22 companii de câte 215 oameni. A fost o formație grănicerească distinctă ce și-a binemeritat deviza: „A lui Romul vitejie între noi, Români, să fie“. Viața-i vijelioasă, ce i-a dobândit medalia de aur pentru statornicie în credință⁹⁾, e adâncită în istoria eroismului bănățean, Desprindem din ea numai războiul cu Prusia, care „loveste“ la 22 Iunie 1866 „Austria drept în inimă“¹⁰⁾.

Cei 4700 ostași grăniceri, mobilizați, primesc în genunchi, la 9 Mai 1866, binecuvântarea episcopului Ioan Popasu: „Doamne al oștirilor binecuvintează pe ostașii tăi care pleacă în război și poartă-i cu a ta înțelepciune și îngrijire părintească întru îndeplinirea greii lor datorințe. Fă Doamne, ca unul dintre ei să bată zece potrivnici și zece o sută. Indurate, ca acoperiți de glorie să se întoarcă întregi și sănătoși la vetrele lor strămoșești și la cei iubiți ai lor...“ Impresional de măreția slujbei, generalul de brigadă, baronul Benko de Boinik, exclamă: „Am asistat la multe solemnități, dar nici un act religios nu m'a mișcat într'atât ca cel de azi. Cultul bisericii ortodoxe române cu cântările-i evlavioase și

înălțătoare de inimi, cântate în limba națională și pe înțelesul poporului, te transpune în sfere înalte... Am auzit vorbindu-se despre puterea cuvântului și înrâurirea rugăciunii asupra sufletului și m'am îndoit. De acum încolo nu mă voi mai îndoi. Sărbătoarea de astăzi, o măturisese sincer, mi-a stârnit simțiminte religioase, pe care nici odată în viață nu le-am mai cunoscut..."

Diriguite de toiagul ocrotitor al vlădiciei Caransebeșului, batalioanele pleacă în război cu Prusia și cu Italia. Le comandă maiorul Petru Popovici, căpitanii: Gheorghe Brânzeiu, Nestor Cena, Ștefan Dancea, Ion Marin, Ilie Peșă, Gheorghe Popescu, Ion Popovici și Pavel Rotariu, locotenenții: Ilie Anculia, Iancu Băcilă, Ion Bistrean, Pavel Cătrinescu, Nicolae Ciurea, Nistor Chiticeanu, Pavel Dimitricvici, Ion Drăghici, Simeon Drăghicescu, Ilie Floca, Nestor Grozăvescu, Matei Hurduzeu, Iosif Ionescu, Ion Pătrașcu, Iosif Pătrașcu, Petru Ruja și Gheorghe Stan; sublocotenenții: Iosif Băcilă, Ion Badescu, Gheorghe Brânzeiu, Ștefan Brânzeiu, Simeon Brânzeiu, Atanasie Ciacim, Dionisie Cojocariu, Dimitrie Cunicel, Leon Drăgălina, Eugen Ianășiu, Ion Matievici, Gheorghe Niculescu, Ilie Moaca, Nicolae Neagșu, Ianăși Moatâr, Iancu Pirtea, Leopold Popovici, Zaharie Popovici, Gheorghe Rotariu, Dimitrie Ștepanescu, Trăilă Stroiescu, Ion Sârbu, Gheorghe Zepeneagu, Gheorghe Vădrariu și Iacob Udrea. La Königgrätz li se atașează și căpitanul Teodor Seracin din statul major al corpului 3 de armată.

Rugăciunea ierarhului, ziditor de suflete, a fost primită de Dumnezeu. După cinci luni de lupte cu armatele mareșalului conte Helmuth C. B. Moltke (1800-1891), regimentul revine în garnizoană cu 5 medalii de aur, 25 de argint cl I. și 22 cl II. și cu autograful Nr. 596 dat din Klagenfurt la 27 Septembrie 1866 al arhiducelui Ernest (1828-1921): „Exprim bravului regiment confiniar româno-bănățean Nr 13, care a stat sub comanda mea de armată, deplina mea recunoștință și mulțumire pentru ținuta-i exemplară, disciplina-i documentată în împrejurări grele, perseverența-i la mesuri de multe ori îngreunată și pentru bravura-i în fața inamicului. Rezistența sa curajoasă și vâjjoasă la Sadova și în ziua cea grea — 3 Iulie 1866 — la Königgrätz, exemplara sa retragere spre Lipa, perseverența sa statornică pe câmpul liber, în focul tunurilor inamicului cu mult mai numeros,¹¹⁾ precum și ținuta sa încheiată și ordinea la retragerea grea după bătălie, vor fi pentru totdeauna momente de onoare în istoria regimentului. La plecarea sa în patrie îi exprim cel mai cordial salut al meu“.

La 27 Septembrie 1867 vlădica Ioan Popasu slujește doxologia reșezării regimentului în alvia-i grănicerească. Și îi veșnicește și „bravurile-i“ centenare. În naosul bisericii catedrale, generalul de corp de armată von Schmerling, proptit în cărji de pe urma rănilor primite în războiul din 1866, lăcrimează. Și cu el generalii, ofițerii și trupa. Emoții cucernice, care sfințesc trecutul eroic al pământului strămoșesc.

Dar Burgul din Viena, credincios lozincei: „divide et impera“ și legendei pelicanului, sfărâmă și acest trecut. Această pasere își clădește cuibul pe stânci prăpăstioase ca să nu poată fi stricat. În schimb își adulează puii, sărutându-i și lovindu-i într'una, până mor. Indurerat de pierderea puilor, pelicanul se înalță în sbor și plutind deasupra cuibului începe să-și lovească coasta sa proprie, până când din rănilor ce le provoacă, începe să dea sânge, picurând peste puii morți, cari revin la viață¹²⁾.

Manifestul de provincializare a graniței dela 9 Iunie 1872 întrerupe tradiția „confiniară“ și îmbină regimentul româno-bănățean Nr 13 cu cel de *infanterie Nr 43*. (1872-1918).

O reînvie după șase decenii, la 8 Iunie 1933, regele Carol II al României întregite, dând viață *batalionului 2 grăniceresc*.

Cu flamura dăruită de rege acest batalion intră la 13 Mai 1934, sub comanda colonelului Manole Iliescu și cu binecuvântarea episcopului Dr Vasile Lăzăreșcu în garnizoană, unde rămâne până în 1943.

1) P. Dragalina: Istoria Banatului Severin v. III. p. 85-91.
2) Cifrele din paranteză indică anii înființării acestor școli, stabiliți de A. Ghidiu și I. Bălan în „Monografia orașului Caransebeș“.

3) În 1753 apărau Dunărea 2 companii de grăniceri.

4) Vezi stațistica din 12 Noembrie 1774.

5) Cele două anterioare le-a făcut la 1760 și 1770.

6) Vezi conscripția din 27 Decembrie 1791.

7) Istoria Banatului timișan, scrisă între anii 1774-1777, pg. 164.

8) Memoriul împăratului Iosif al II-lea redactat după întâia sa călătorie în Banat din 1768.

9) Medalie für standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue.

10) „Stoss ins Herz“.

11) Armata prusiacă avea 227.000 infanteriști, 32.000 călărești, 32.000 artileriști și 840 tunari.

12) Dr. I. Barnea „Legenda Pelicanului și jertfa Mântuitorului“, în Biserica Ort. Nr 4. din 1943 p. 225.

(Urmează)

Dr Cornel Corneanu

Un cuvânt de întâmpinare Arhiereului din 1866

Intunecimile svârlite din vremi și vrăjmașii peste străvechiul scaun vlădicesc al Caransebe-

sului, încep să se risipească abia în a doua jumătate a veacului trecut, prin puternicul suflu prevestitor de vreme nouă și prin înțelepciunea celui ce a fost mitropolitul Andrei baron de Șaguna. Și iată că în 12 Noembrie 1865, istoricul orașel, cunoaște iar vremi de apuse străluciri, când regi și împărați îi erau oaspeți. Dar bucuriile și fericirea, sunt acum mai fără margini ca oricând. Venea, nu un cap încoronat cu dorinți streine ci un episcop român, făuritor de altă istorie, de alte trăiri, visate de secole. Și era aceasta mai mult...

Reactivarea episcopiei caransebeșene, a fost un simbol, un semn al celor ce trebuiau să vină.

Fericitul Ioan Popasu, „unul dintre cei mai mari bărbați ai neamului nostru din era rededeptării noastre naționale... unul dintre cei mai mari episcopi... cu însuflețire nemărginită pentru luminarea poporului său)” își dăruiește marea și binecuvântata putere de muncă credincioșilor săi. Coboară în mijlocul lor și în luna Mai a anului 1866 ajunge în Sintești, frunțașă comună de pe Valea Begheiului.

Înainteșii, n'au încrustat acest eveniment mareț pentru trăinicie, dar cuvântul de întâmpinare scris și rostit de Vasile Matei, preotul acelor vremi, ne îngăduie să reconstituim strălucitoarea lui prăsnuire, ca și atâtea adevăruri despre păstorii și păstorii de altădată...

„Ilustrisime Domnule Episcop
Domnule Grațiosime!

„Bucuria noastră cea mare pentru norocoasa ajungere, că Te avem în mijlocul nostru, nu are margini și prestă puțințe a avea acele cuvinte, în limbajul omenirii, de a descria după demnitate simțemintele inimii noastre în momentul prezent.

„Ci iartă-Mă Ilustrisime!

„Rabdă neputinței mele Revendisime Domnule Episcop, o mică încercare de asemănare; la o mireasă ortel-nă, părăsită de iubitul său mire, acum 178 de ani, îmbrăcată în doliu, intră în lacrimile de atâtea suferințe, cu tot dreptul își poate aplica cuvintele înțeleptului Solomon „Cântarea Cântărilor cap. al 3-lea „In patul meu noaptea deșteptându-mă, am căutat pre carele iubește sufletul meu, căutatu-l-am și nu m'au auzit“ — Scula-mă-voi dară, și voi încungiura cetatea în tânguri și pre ulițe, voi căuta pre carele iubește sufletul meu, căutatu-l-am și nu l-am aflat, strigatu-l-am și nu m'au auzit“.

„Aflatu-m'au strejile, care înconjura prin cetate, au doară ați văzut pre cel ce iubește sufletul meu“.

„Puțin trecând dela ei, l-am aflat pre carele

iubește sufletul meu, ținutu-l-am și nu l-am lăsat, până nu l-am băgat în casa maicii mele, și în camera cei ce m'au zămislit“.

„Așa Ilustrisime! Națiunea romană, deșteptată în patul de agonie, căutat-au pre carele iubește sufletul său, strigatu-l-au și nu o au auzit, n'au rămas unghiu unde nu l-ar fi căutat, dat-au prestă vigile de noapte, și cu îndrăzneală le-au zis: au dotară ați văzut pre cel ce iubește sufletul meu, că mai bine de o sută de ani aleargă la treptele tronului, și cu umilință căuta pre cela ce iubește sufletul său.

„Acum o! mult cercată Națiune! Ai aflat pre carele iubește sufletul tău, prin înalta îndurare providențială, și prin grația prea bunului nostru Impărat și Rege Franți Iosiv I-ul ținutu-l-ai și nu l-ai lăsat, până nu l-ai băgat în casa maicii tale și în camera cea ce te-au zămislit.

„Așa mă întorc către tine Onorat poporul meu și alui Dumnezeu, bucură-te și te veselește, desbracă doliu, și te îmbracă în haine sărbătorești că iacă mirele pre care dorește și iubește sufletul tău, carele vine blând și zmerit, nu ca să-i slujești lui, ci el să slulească ție — după cuvântul Mântuitorului nostru carele prin o amoare mai mult ca de mire, te ia de mână să te înfrumusețească, cu lumina științei și a culturii, și cu însuși mâna proprie, șterge lacrimile tale cele de suferințe de 178 de ani.

„Iacă Arhiereul tău, carele cu lepădarea de sine, pune sufletul său pentru turma sa, cea cuvântătoare, și vine ca să te adăposteze cu pășunca cea cerească, ce ți-au preparat ție Mântuitorul prin patima și moartea crucii, după esprimarea Sfântului Apostol Pavel. — „Sângele lui Iisus Hristos ne va curăța pe noi de tot păcatul“.

„Așa dară din adâncul sufletului să ne ru-ăm Atotputernicului Dumnezeu, ca să-L țină, să-i întărească virtutea trupească și sufletească să-i dea lungime de zile, drept îndreptând cuvântul adevărului.

„Cu umilință mă rentorc Ilustrisime prin sărutarea dreptei, cerșind întâia binecuvântare romană, dela întâiul Arhiereu roman, care noi din adâncul sufletului o năzim ca fi ai poporului roman.

„Intru mulți ani Stăpâne.

„Sinteștiu în 24 Maiu 1866.

Vasilie Mateiu
administratoru.”

Cu evocări atât de mișcătoare și frumoase; pătrunsă de adânci simțăminte românești și

(1 Originalul, în biblioteca mea. Transcrierea din cirilică îi este fidelă. A. Ghidin și I. Bălan: *Mongrafia orașului Caransebeș Caransebeș 1909*, p. 157.

străbătută de învăpăierea unui suflet mare, această unică bineventură, rămâne ca o pilduitoare măriturie a trecutului.

Pr. Ion B. Mureșlanu

Armistițiul soveto-român Înțelegerea de încetare a ostilităților între Puterile Aliate și România

La 12 Sept. a. c. a fost semnat la Moscova armistițiul de mai jos:

1. România, cu începere dela oarele 4 din ziua de 24 August anul 1944, a pus capăt cu desăvârșire operațiunilor militare împotriva Uniunii Sovietice pe toate teatrele de războiu, a ieșit din războiul împotriva Națiunilor Unite, a rupt relațiile cu Germania și sateliții ei, a intrat în război și va duce războiul de partea Puterilor Aliate, împotriva Germaniei și Ungariei, în vederea restabilirii independenței și Suveranității sale, în care scop va pune la dispoziție nu mai puțin de 12 divizii de infanterie împreună cu tot materialul necesar.

Operațiunile Forțelor Armate Române, inclusiv flotele maritimă și aeriană de războiu, împotriva Germaniei și Ungariei, vor fi duse sub comanda comună a Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

2. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă de a lua măsuri de desarmare și internare a forțelor armate germane și ungare aflate pe teritoriul român, precum și de internarea cetățenilor celor două state menționate.

3. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a da trupelor sovietice și celorlalți aliați posibilitatea liberei treceri în orice direcții pe teritoriul românesc, dacă necesitățile războiului o vor cere. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României vor pune la dispoziție pentru această trecere strânsa lor colaborare prin furnizarea, pe propria cheltuială, a mijloacelor de transport pe uscat, apă și în aer.

4. Granița de Stat dintre U. R. S. S. și România va fi cea stabilită prin Acordul Soveto-Român din 23 Iunie 1940.

5. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României vor restitui fără întârziere Comandamentului Suprem-Aliat (Sovietic) pe toți prizonierii de războiu sovietici și aliați cari se găsesc în mâinile lor, precum și pe cetățenii internați, sau duși cu sila în România pentru a fi repatriați. Din momentul semnării acestor condițiuni

și până la repatriere Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a asigura, pe proprie cheltuială, tuturor prizonierilor de războiu sovietici și aliați precum și cetățenilor duși cu forța sau internați, populației transferate și refugiaților o alimentație suficientă, îmbrăcăminte, asistență medicală conform cerințelor sanitare și mijloacele de transport necesare pentru repatriere.

6. Guvernul român va pune imediat în libertate, fără deosebire de naționalitate și cetățenie, toate persoanele deținute pentru activitatea lor în favoarea Națiunilor Unite, pentru sentimentele de simpatie la adresa Națiunilor Unite, sau din cauza apartenenței rasiale, desființându-se orice diferențiere legală și restricțiunile care rezultă din aceste diferențieri.

7. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a pune la dispoziția Comandamentului Aliat (Sovietic) tot materialul de războiu capturat, aparținând Germaniei și sateliților ei, aflat pe teritoriul României, inclusiv vasele flotei germane și sateliților ei aflate în apele României.

8. Guvernul României și Comandamentul de căpetenie se obligă a nu permite expedierea sau exproprierea niciunui fel de avere (inclusiv valori și valute) aparținând Germaniei și Ungariei sau cetățenilor lor, sau persoanelor locuind pe teritoriile lor, sau pe teritorii ocupate de ei, fără aprobarea Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

9. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a preda Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) toate vasele ce aparțin sau au aparținut Națiunilor Unite și se află în porturile României.

Guvernul român poartă întreaga răspundere materială pentru orice stricăciune, sau distrugere a bunurilor mai sus menționate până la predarea lor Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

10. Guvernul Român este dator a plăti regulat sumele de bani necesare Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) pentru îndeplinirea funcțiunilor sale și de asemenea a garanta, la caz de nevoie, folosirea pe teritoriul României a întreprinderilor industriale și de transport, a mijloacelor de legătură, a surselor de energie, întreprinderilor și construcțiilor de utilitate publică, a rezervelor de combustibil, petrolului, produselor și diverselor materiale, întrebuintarea serviciilor conform instrucțiunilor date de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic).

Vasele de comerț române aflate în apele românești sau străine vor fi supuse controlului operativ al Comandamentului Suprem Aliat (So-

vetic) pentru a fi folosite în interesele comune ale Aliatilor.

11. Pagubele pricinuite Uniunii Sovietice de operațiunile militare și de ocupație de către Români a teritoriului sovietic vor fi reparate de România, Uniunii Sovietice.

Ținând seamă că România nu numai că a ieșit din războiu, dar a declarat și chiar duce războiu împotriva Germaniei și Ungariei, părțile contranctate sunt de acord ca reparațiunea pagubelor arătate să nu se facă pe deplin, ci numai parțial, și anume: în suma de 300 milioane de dolari americani eşalonată în 6 ani prin livrare de mărfuri (produse petrolifere, cereale, materiale lemnoase, vase maritime și fluviale, diverse mașini și instalații etc.).

România va repara pagubele pricinuite în timpul războiului, bunurilor celorlalte state aliatale și cetățenilor lor cu o sumă care se va fixa ulterior.

12. Guvernul României se obligă ca în termenul fixat de Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) să restituie Uniunii Sovietice în perfectă stare de păstrare toate valorile și materialele aparținând organizațiilor de stat, colective și cooperative, întreprinderilor, instituțiilor sau cetățenilor particulari, precum instalațiuni de fabrici și uzine locomotive, vagoane de cale ferată, tractoare, auto-camioane, monumente istorice, valori de muzeu și alte bunuri ridicate de pe teritoriul Uniunii Sovietice în timpul războiului.

13. Guvernul Român se obligă a restabili toate drepturile și interesele Națiunilor Unite și cetățenilor lor aflați pe teritoriul românesc, așa cum au existat până la războiu și totodată a le restitui bunurile în stare de perfectă păstrare.

14. Guvernul și Comandamentul de Căpetenie al României se obligă a colabora cu Comandamentul Suprem Aliat (Sovietic) în vederea arestării și judecării persoanelor învinuite de crime de războiu.

15. Guvernul Român se obligă a dizolva toate organizațiile hitleriste (de tip fascist), politice, militare, militarizate, precum și alte organizații aflate pe teritoriul românesc ostile Națiunilor Unite și în particular Uniunii Sovietice, și a nu mai permite desfășurarea propagandei unor asemenea organizații.

16. Publicarea, introducerea și răspândirea literaturii periodice sau neperiodice, reprezentațiile de teatru și filme cinematografice, emisiunile de radio, poșta, telegraful și telefoanele se folosesc sub controlul Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic).

17. Administrația civilă românească se reintroduce pe întreg cuprinsul României, rămânând în spatele frontului cel puțin cu 50-100 km. (după condițiunile locale). În acelaș timp organele administrative române vor fi ținute a îndeplini în interesul restabilirii păcii și siguranței, instrucțiunilor Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic) date în scopul de a se asigura îndeplinirea prezentelor Condițiuni de Armenstiiu.

18. Va fi instituită o Comisie Aliată de Control cu misiunea de a reglementa și controla, până la încheierea păcii, sub comandă comună și conform instrucțiunilor Comandamentului Suprem Aliat (Sovietic), acționând în numele Puterilor Aliate îndeplinirea prezentelor condițiuni.

19. Guvernele Aliate socotesc dictatul dela Viena ca neavenit și sunt de acord ca Transilvania (toată sau cea mai mare parte din ea) să fie restituită României, ceea ce se va confirma la reglementarea păcii, iar Guvernul Uniunii Sovietice este de acord ca în acest scop trupele sovietice să ia parte împreună cu trupele române la operațiunile militare împotriva Germaniei și Ungariei.

20. Prezentele Condițiuni intră în vigoare din momentul semnăturii lor.

Ș T I R I

Din cauze tehnice săptămâna trecută (1 Octombrie) Foaiia Diecezană n'a putut apare. Apare acum în număr dublu.

Incepând cu ziua de 2 Oct. a. c. în țară la noi circulă numai lei românești.

Generalul Grigorie Bălan este primul general erou căzut în lupta pentru desrobirea Ardealului robit. Ostaș de elită decorat cu Mihai Viteazul — n'a avut parte să-și vadă satul natal, Bistrița desrobită.

Bunul Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în corturile dreptilor.

P. Sf. Sa episcopul nostru Veniamin a vizitat în zilele de 23 și 26 IX a. c. pe cei 400 de răniți din spitalul de Z. I. 284 din loc, stând de vorbă cu fiecare mângâindu-i și înbărbătându-i. Le-a împărțit la toți cărți de rugăciune, iconițe și cruciulițe.

† **Elena Goanță născ. Popovici**, văduva preotului Ioan Goanță fost paroh în Șopotul-Nou și mama preotului Ioan Goanță din Bozovici, a adormit în Domnul în ziua de 28 Septembrie, în etate de 71 de ani. Regretata preoteasă este victimă a războiului care s'a purtat pe meleagurile Almajului.

Transmitem îndureratei familii sincerele noastre condoalente.

Fie-i țărâna ușoară.

Judecătoria ocolului Teregova secția cf.

Nr. 623/1944 cf.

Extract din publicațiunea de licitație.

În cererea de executare făcută de următorul Alexa Gurgu contra urmăriților Irina Gurgu și cons. Judecătoria a ordonat licitațiunea din nou, în baza supraofertei în ce privește imobilele situate în comuna Feneș circumscripția judecătoreștii ocolului Teregova, cuprinse în cf. a comunei Feneș Nrul protocolului cf. 887 Nr. de ordine A fără Nr. top. Intravilan de 330 stp. pentru eșire din indiviziune și accesorii.

Licitațiunea se va ține în ziua de 19 luna Octombrie anul 1944 la casa comunală a comunei Feneș.

Imobilul ce va fi licitat nu va fi vândut pe un preț mai mic decât prețul de strigare.

Cei care doresc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție, în numerar sau în efecte de cauție socotite după cursul fixat în § 42 legea LX 1881, sau să predea aceluiși delegat chitanța constatând depunerea, judecătorește prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX, 1881; § 21 legea XL, 1908).

Dacă nimeni nu oforă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția—fixată conform procentului prețului de strigare—la aceiași parte procentuală a prețului ce a oferit. (§ 25. XLI. 1908).

Data în Teregova la 28 luna August anul 1944

Judecător
ss. A. Mihăiță

aj. Conducător de cf.
Ioan Bașulescu

Pentru conformitate
Ioan Bașulescu
aj. cond. de cf.

Librăria Diecezană

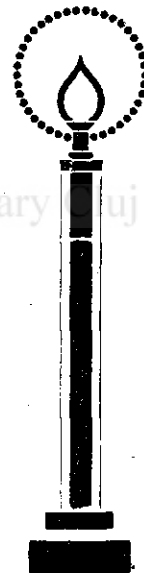
dispune de un bogat și
variat asortiment de

**OBIECTE
BISERICESTI**

odăjdii luminate, odăjdii
negre, prapori mari din
mătasă de Lyon, Mormântul
Domnului (Epitaf), cutii de
botez, potire, cădelnițe, etc.

Atențiune!

Având în vedere că la poștă nu se primesc deocamdată colete, rugăm On. Oficiile Parohiale să nu mai facă comenzi prin poștă, ci prin curier, care să și ridice de îndată comanda făcută.

**Lumânări de ceară
cúrată**

produse ale
fabricii e-
parhiale de
lumânări

de vânzare
la Librăria
diecezană
Caransebeș
cu prețul de

1700 lei kilogramul

In caz de bombardament aerian geamurile multor locuințe vor fi sparte, de aceea scoateți al doilea rând de ferestre și puneți-le la un loc mai sigur (pivniță magazii, adăposturi) pentru a le putea utiliza la nevoie.

